

Watercrassula: van vijverplant tot natuurplaag

Watercrassula overwoekert gemakkelijk oevers en ook geulen groeien dicht.

Het begon in een paar tuinvijvers en inmiddels is het uitgegroeid tot een ware plaag. Watercrassula *(Crassula helmsii)* is een waterplant die zich razendsnel vermeerdert en verplaatst. Zelfs een klein stukje blad van drie millimeter kan weer uitgroeien tot een nieuwe kolonie. Op Terschelling werd in 2018 grof geschut ingezet om deze invasieve exoot te verwijderen. Is dat gelukt?

Tekst Paul van Bodengraven | **Foto's** iStock

In 2013 werd op Terschelling in aangelegde plassen bij recreatiewoningen watercrassula aangetroffen door medewerkers van Staatsbosbeheer. Watercrassula is een zoetwaterplant die van nature niet voorkomt in Nederland maar werd ingevoerd voor gebruik in vijvers en aquaria. Staatsbosbeheer heeft geprobeerd de watercrassula te bestrijden door zoutwater in te laten en de planten ter plekke te verwijderen. Tevergeefs, want al snel bleek de plant zich uit te breiden naar twee nabijgelegen duinvalleien, midden in Natura 2000-gebied.

Woekerplant

Watercrassula vormt dichte 'tapijten' en kan ondiepe plassen, duinvalleien en sloten volledig overwoekeren. De plant gedijt ook nog lange tijd als er een droge periode is. Daarnaast verspreidt hij zich met behulp van de mens, bijvoorbeeld via schoenzolen en bandenprofielen. De gevolgen laten zich raden: verdringing van inheemse plantsoorten, vermindering van leefgebied voor insecten en dieren en verstoring van de afwatering.

Groots ingrijpen

Handmatige bestrijding lijkt niet te werken bij zo'n agressieve soort, die keer op keer weer opduikt. Door zijn unieke geïsoleerde ligging is op Terschelling ervoor gekozen om groots in te grijpen. Doel: verwijdering van het eiland, waardoor herbesmetting alleen nog via het vaste land zou kunnen komen. In 2018 is begonnen met het afgraven van de duinvalleien. Besmet water en grond zijn met behulp van graafmachines afgevoerd en afgedekt. Om de aanwezige natuur te beschermen, zijn diverse voorzorgsmaatregelen getroffen. Zo zijn de werkzaamheden buiten het broedseizoen uitgevoerd, is het gebied afgeschermd geweest met een faunascherm en zijn diverse valemmers geplaats om de onder andere aanwezige rugstreeppadden te verplaatsen. Ook zijn diverse planten, waaronder waardplanten voor beschermde vlindersoorten, tijdelijk verhuisd naar een andere locatie (en later weer teruggeplaatst).

Afvoeren en herstellen

In beide duinvalleien is – na drooglegging – een laag van veertig centimeter grond

Watercrassula heeft kleine, witte bloemen.

afgegraven en afgevoerd in vloeistofdichte, afgesloten vrachtwagens. Daarbij werden gerichte maatregelen getroffen om de graafmachines vrij van besmetting te houden. De besmette grond is gestort op een speciaal daarvoor uitgegraven locatie en daarna met drie meter zand weer afgedekt om zo nieuwe besmettingen te voorkomen. Daarna is de situatie in de afgegraven duinvalleien hersteld, met nieuw zand en door terugplaatsen van de planten en inlaten van schoonwater. Kosten van de hele operatie: 1,4 miljoen euro. Sinds de werkzaamheden worden beide duinvalleien iedere zes weken gemonitord. Tot nu toe is de watercrassula niet opnieuw opgedoken op deze plek. Wel is de plant op drie andere plekken op het eiland aangetroffen. Ook deze zullen aangepakt worden.

Bezint eer...

Watercrassula is nog steeds te koop op verschillende verkooppunten in Nederland. Mocht u overwegen om binnenkort een vijver aan te leggen, of op zoek zijn naar leuke waterplanten om uw bestaande vijver te verbeteren, bedenk dan dat er ook verschillende inheemse zuurstofplanten te koop zijn. ■

Bronnen

- Van Kleef, H.H. e.a. 2016 *Verkenning bestrijdingsmaatregelen watercrassula in Wijchen*, Verslagen Milieukunde nr. 516, Stichting Bargerveen
- Van de Loo, M, 2020, *Grootschalige eliminatie van watercrassula op Terschelling*, *De Levende Natuur*, jaargang 121, nr. 1

Signaleringsproject Exoten

Het Signaleringsproject Exoten heeft als doel vrijwilligers te enthousiasmeren om uit te kijken naar exoten en waarnemingen te melden via *Waarneming.nl* of *Telmee.nl*. Goede, actuele exotenwaarnemingen zijn interessant en belangrijk voor terreinbeheerders, natuurorganisaties, natuurliefhebbers, wetenschappers en beleidsmakers in Nederland. Af en toe geeft een exotenwaarneming aanleiding tot het verwijderen van een exotenpopulatie om (toekomstige) schade aan bijvoorbeeld de inheemse natuur te voorkomen. Dit project wordt in opdracht van de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA) uitgevoerd. De KNNV werkt hierin samen met de VOFF, Gegevensautoriteit Natuur, de Koninklijke Sportvisserij Nederland, *Waarneming.nl* en Team Invasieve Exoten.
De gratis nieuwsbrief *Kijk op exoten* bevat interessante informatie over exoten in Nederland en verschijnt vier keer per jaar. Op *www.knnv.nl/meld-invasieve-soorten* kunt u zich direct aanmelden en eerdere edities teruglezen.